

Nr 2.

*Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande över motion
angående en plan för utvecklingen och inriktningen av landets
produktiva resurser m. m.*

I motion nr 326 har herr *Hagberg* i Luleå m. fl. hemställt, dels att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att så snart ske kan och helst vid 1947 års riksdag en plan framlägges för utvecklingen och inriktningen av landets produktiva resurser samt att i fortsättningen regelbundet framläggas dylika planer, dels ock att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om skyndsamt utredning om de lämpligaste administrativa formerna för den ekonomiska planeringen.

Vid 1946 års riksdag väckte samma motionär m. fl. en motion, nr 296, vari yrkades, dels att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att så snart ske kan och senast vid 1947 års lagtima riksdag en plan framlägges för utvecklingen och inriktningen av landets produktiva resurser, i vilken samhällsekonomiska plan den direkta statsbudgeten ingår som en reglerande och balanserande faktor, samt att i fortsättningen regelbundet framläggas dylika planer, dels ock att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om förslag angående inrättande av ett permanent statligt planeringsverk eller planeringsinstitut för uppgörande av de nödvändiga planerna och prognoserna för samhällsekonomiens utveckling. Reellt sett var yrkandet alltså detsamma som i nu förevarande motion.

Detta utskott, till vilket fjolårets motion hänvisades, inhämtade yttrande över motionen från ett antal myndigheter och organisationer. Efter att ha refererat de inkomna yttrandena anförde utskottet följande:

”Utskottet hyser för sin del visserligen den uppfattningen, att en planering i stort för utnyttjande av landets produktiva resurser bör vara av värde för alla parter men att detta syfte kan nås på betydligt enklare sätt än som i motionen föreslagits. Det får nämligen anses helt uteslutet att i ett samhälle som vårt, som är i så hög grad beroende av världsmarknaden för avsättning av framställda produkter, göra upp detaljerade flerårsplaner, vilka skulle kunna garantera både fullständig, effektiv och jämn sysselsättning inom alla delar av näringslivet. Det synes i stället vara angeläget, att planeringen göres så, att man så effektivt som möjligt kan motverka ogynnsamma inflytelser utifrån och i vid omfattning lämna de åtgärder, som behöva vidtagas, efter lägligheten.

Utskottet vill för sin del uttala, att det kan vara önskvärt, att de årliga prognoser, som redan nu regelmässigt ges, måtte om möjligt få en fastare utformning och att det på vissa områden föreligger behov av rationalisering i strukturellt hänseende, därvid även samhällets medverkan kan visa sig erforderlig. Därav följer emellertid icke, såvitt utskottet kan finna, att ett planeringsverk, sådant

som i motionen föreslagits, härvid skulle kunna verksamt bidra. Det förefaller utskottet mera ändamålsenligt, om statsmakterna i samverkan med det enskilda näringslivet i stället fortsätta på de vägar, som redan beträffats, och i görligaste mån söka bringa samstämmighet mellan enskilda och samhällliga åtgärder för vinnande av en jämn och trygg utveckling.

Utskottet vill dessutom erinra om att riksdagen de senaste åren begärt utredning bl. a. om åtgärder mot landsbygdens avfolkning, om samhällsplanering och om befolknings- och näringsförhållandena i Sverige. I vart fall synas resultaten av dessa utredningar böra avvaktas, innan ytterligare åtgärder vidtagas.

Då utskottet av vad ovan framgår således icke kan finna, att ett bifall till motionen skulle medföra ökade förutsättningar för ett effektivt utnyttjande av landets produktiva resurser eller för ökad behovstillfredsställelse, får utskottet hemställa, att motionen ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda."

Utskottets hemställan bifölls av andra kammaren. Första kammaren avslög likaledes där väckt likalydande motion.

Utskottet vill nu erinra om att under år 1946 tillsatts den s. k. markutredningen med uppgift att utreda frågan om utformningen av en rationell markpolitik, såvitt angår jordens användning för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk, samt i år en utredning med uppgift att utreda frågan om näringslivets lokalisering, därvid man svårligen torde kunna undgå att även behandla många olika frågor, som sammanhånga med frågan om utvecklingen av landets produktiva resurser.

Utskottet kan icke finna annat än att en mera vittomfattande utredning i motionens syfte med nödvändighet först och främst måste undersöka de ovan nämnda frågorna. Det synes därför utskottet, som om det icke gärna kan komma i fråga att nu igångsätta ny utredning, som delvis skulle få att syssla med samma frågor som de redan pågående utredningarna.

Därtill kommer att såvitt utskottet kan finna intet inträffat, sedan riksdagen sistlidet år hade att behandla frågan, som kan motivera ett ändrat ståndpunkts-tagande. Utskottet får därför hemställa,

att motion II:326 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 februari 1947.

På utskottets vägnar:

SIGRID EKENDAHL.

Närvarande: fru *Ekendahl*, herrar *Fahlman*, *Johansson* i Kalmar, *Olsson* i Oskarshamn, *Antby*, *Malmberg* i Stockholm, *Ljungqvist*, *Hansson* i Skegrie, *Larsson* i Luttra och *Johansson* i Torp.
